

der ved disse Folk i en Klasse, hvori ingen andre paa Landet i Danmark ere stillede. Der er ingen anden Klasse paa Landet i Danmark, hvem man kan forhindre deri, naar de loyalt opfyldte de Forpligtelser, som en Ejer over Jorden har, saaledes som disse Folk gøre. Hvorfor skulde de saa have denne Stilling? Det kan da ikke være af Hensyn til Husmændenes eget Velbefindende. Det kunde godt i et givet Tilfælde være til stor Fordel for dem at have deres Forældre eller andre Slægtninge boende lige i Nærheden, og man kunde ogsaa tænke sig, at vedkommende selv kunde bygge Huset, de boede i, og at dette tilfaldt Husmanden, naar de døde. Hvorfor i Alverden saa forbyde det? Det er en Haardhændethed overfor disse Folk, jeg ikke fatter, at Flertallet her vil udvise. Jeg tænker ogsaa, at ved nøjere Eftertanke vil man indse det.

Saa komme vi til det nye Kapitel, den højtærede Minister talte om. Han savnede en Masse Oplysninger. Jeg vil straks sige, at de Oplysninger, han savner, maa han som Minister have let ved at skaffe sig. Den højtærede Minister maa let kunne se, at det, vi her have forsøgt at stille op og ikklæde Lovforslags Form, er kun et Skelet. Og den højtærede Minister ved ogsaa nok, at det ikke er saa let for Rigsdagsmænd i Almindelighed at skrive selvstændige Lovforslag. Men jeg synes, at den højtærede Ministers Kritik var i høj Grad mild. Jeg paaskønner den. Der var ingen onde Ord eller onde Blikke, tværtimod Elskelighed over hele Linien, og den ærede Minister understregede flere Gange, at han nærede ikke Modvillie, at han mente, det var berettiget, at Sagen kom op til Drøftelse, at han mente, disse Tanker skulde drøftes i den kommende Landbokommission. Naar jeg hører det, slutter jeg, at den højtærede Minister ikke anser disse Tanker for saa overmaade gale, for saa kunde det dog ikke være hans Mening, at de skulde henvises til Bearbejdelse i Landbokommissionen. Der var naturligvis i den højtærede Ministers Ord forskellige Fejltagelser, men selvfølgelig har han ogsaa paa mange Punkter Ret. Den højtærede Minister udtalte, at dette Forslag vilde have Følger af en uanet Rækkevidde. Det kan godt være, men jeg tror ikke paa, at det vil omkalfatre Samfundet i væsentlig Grad. Det er meget muligt, at det Antal af Kommuner, der vil sætte sig i Bevægelse i Henhold til denne Lov, vil blive meget lille. Jeg tror ikke paa, at man øjeblikkelig vil forsøge sig frem ad den Vej

i alle Landets Kommuner, men det, vi tilsigte, er at anvise de Kommuner, der have Lyst dertil, og som mene, at der i Kommunen er Trang dertil, en Vej, ad hvilken de kunne knytte den Ungdom, der er vokset op i dem, til det Sted, hvor de ere fødte og opvoksede, og give den en lille Andel i Fædrelandets Jord paa dette Sted. Det er en saa smuk Tanke, at det nok kunde være, at der var nogle Kommuner, der vilde forsøge den, og det synes jeg, der ikke kunde være noget ondt i at anvise en Vej til.

Den højtærede Minister talte om, at saa snart der kom 4 Mænd hen til en Mand med 10 Tdr. Hartkorn, skulde de have Lov til hver at hugge $\frac{1}{2}$ Td. Det er ikke Meningen. De Folk skulle ogsaa gaa til Kommunen. Det er en Selvfølge. Det fremgaar af selve Forslaget. Der staar ikke noget om, at private Folk kunne gaa hen og faa Jorden eksproprieret. Ministeren mente, at Almenvellet ikke krævede det. Ja, det Spørgsmaal have Meningerne været delte om. Den højtærede Minister har jo tidligere haft en anden Opfattelse, idet han har om ikke talt for — det har hans Forgænger — saa dog stemt for en Ekspropriationslov, saa de have dog begge været inde paa den samme Tankegang, som ligger bag ved vort Forslag. Den højtærede Minister talte om, at det vilde være umuligt at finde Værdien, og han syntes, at disse Kommissioner til Opretelse af Husmandsbrug ikke var de rette Folk dertil. Jeg beklager, at Ministeren ikke har større Tillid til disse Kommissioner, og navnlig, at han ikke har saa megen Tillid til de Folk, som han selv udnævner til Kommissionsformænd, at han tror, de kunne vurdere et saa lille Stykke Jord. Skulde det være en saa uoverkommelig og umulig Opgave at vurdere 5—8 Tdr. Land? Jeg tror det ikke. Den højtærede Minister behøver ikke at nære Frygt i saa Henseende. En Smule sund Fornuft og almindelig Menneskeforstand er tilstrækkelig, særlig hvis man har stedlig Kendskab, for at vurdere nogle Tdr. Land nogenlunde fornuftigt. Vi have dog ogsaa til andre Samfundsformaal eksproprieret, og ved disse Lejligheder have vi truffet paa alle de Vanskeligheder, som Ministeren søgte at finde, f. Eks. ved Ekspropriation til Jernbane- og Havneanlæg, men dem er man kommen over, og jeg synes heller ikke, det kan være vanskeligt at komme over dem her, hvis man blot har Villie dertil.

Den højtærede Minister siger, at Tiden